

Rozhovor s rektorem Alešem Kocourkem

2.2.2026 - Radek Pírk | Technická univerzita v Liberci

Z rektorských témat jsme probrali priority, kterými jsou pro něj například komunikace, budování dobrých vztahů mezi školou a studenty, mezioborová spolupráce nebo podpora podnikatelského ducha mezi studenty. A z těch soukromých si povídáme o tom, proč Aleš Kocourek nemá řidičák a co by rád četl, kdyby měl víc času. Zeptali jsme se ho také na to, v čem by navázal na předchozí vedení, kde by naopak přidal, a ano, probrali jsme i parkování v kampusu.

Je něco, v čem byste navázal na rektora Brzeziny?

Pan rektor Brzezina je nesmírně chytrý a přemýšlivý člověk, který přichází často s vynikajícími a mnohdy unikátními řešeními. Celou řadu problémů vyřešil opravdu velmi dobrým způsobem. Úspěšně vysoutěžený dodavatel stavby budovy E2 je toho důkazem a svědčí o dobře odvedené práci týmu pod vedením rektora Brzeziny. Vést univerzitu s rozvahou je určitě něco, na co chci navázat a v čem chci pokračovat.

Leckdy ale nestačí dělat správné věci. Musíte je také dělat správně, aby získaly správnou odezvu uvnitř univerzity i navenek. Vedení TUL přišlo s velmi dobrými řešeními, ale nedostatečnou komunikací nebo absencí diskuze uvnitř univerzity a možná i navenek vznikaly zbytečné potíže a mrzutosti.

Nastavení lepší komunikace je tedy zásadním úkolem nového vedení školy?

Dobrá komunikace je něco, co dokáže lidi spojit. Vidíme to dnes všude kolem sebe. Je to alfa a omega úspěšného fungování každé organizace. Zaměřit se na lepší komunikaci je něco, co příští vedení musí mít ve svém programu.

Co dalšího plánujete do budoucna, jaká je vaše vize?

Moje vize je, aby se Technická univerzita v Liberci stala důvěryhodným a spolehlivým partnerem. Naše univerzita má ty nejlepší předpoklady být důvěryhodnou institucí, je ale potřeba, abychom dělali správné věci správně. Univerzita vzdělává příští generace lídrů naší ekonomiky, naší společnosti, naší země. Chceme-li lepší budoucnost, musíme být dnes vzorem pro naše okolí.

A je potřeba si uvědomit, že budoucnost je blíž, než si myslíme. V Praze doručují jídlo roboti v běžném provozu na ulici, to je sci-fi. Vždyť my už dnes žijeme v budoucnosti. A univerzita musí tuhle příležitost chytit za pačesy a musí se v celé řadě oblastí posunout o velký kus dopředu, do budoucnosti. To znamená, že je potřeba řadu věcí změnit, a mám za to, že jsem přišel s programem, který tuto změnu nabízí, a akademický senát mi dal svým silným mandátem jasně najevo, že je taková změna žádaná.

Co kromě komunikace je potřeba změnit, můžete uvést další příklad?

Často si všímám, že se sami neřídíme tím, co přednášíme, a to samozřejmě nevypadá navenek důvěryhodně. Když jsem přebíral Ekonomickou fakultu, vypadaly naše webové stránky jako z 90. let. Přitom máme studijní programy zaměřené na informatiku. Učíme naše studenty online marketing, tvorbu webových stránek, digitální fotografii. Nemůžeme prezentovat fakultu, ale ani univerzitu online nástroji z předminulé dekády. Máme Fakultu umění a architektury, ale Univerzitní náměstí vypadá jako vzorkovna dlažby. Kampus musí být výkladní skříň univerzity, kam lidé chodí rádi, kde to žije, kde to má mladistvou energii a pozitivní *vibe*. Pokud chceme být důvěryhodným partnerem, musíme se snažit, aby náš kampus dýchal kulturou, sportem, společenským i podnikatelským životem, aby lákal veřejnost nejenom na odborné, ale i společenské akce nebo prostě k posezení.

Přednášíme management, měli bychom tedy být první, kdo správně a efektivně vede své zaměstnance a řídí celou organizaci. Máme na univerzitě spoustu špičkových odborníků v celé řadě oblastí, ale nedokázali jsme podle mě úplně dobře zužitkovat všechny příležitosti, které se nám nabízejí.

Jedním z důvodů je, že o tom mezi sebou neumíme dobře komunikovat. A druhým slabá mezifakultní, mezioborová spolupráce. Mezioborová spolupráce nám funguje málo, protože je složitější dívat se na konkrétní výzkumný úkol z pohledu různých odborností a disciplín. A je komplikovanější postavit studijní programy kombinující různé oblasti vzdělávání. Ani při hodnocení našich výkonů není multioborovost nebo interdisciplinarita příliš ceněna. Přestože o ní všichni mluví, snadnější je nás hodnotit v konkrétně vyprofilovaných škatulkách.

Už v předvolebním programu jste zmínil, že konkurenční výhoda TULky je velká multioborovost a široká škála studijních programů. Z toho, co teď říkáte, ale vyplývá, že tuto výhodu nemůžeme rozvinout naplno, protože systém tomu není otevřený?

Ve stávajícím systému je pohodlnější stavět jednooborové studijní programy a zaměřovat se na izolovaná oborová řešení. Ale doba se posouvá dynamicky dopředu a vyžaduje, abychom nabízeli komplexnější odpovědi a flexibilnější formy vzdělávání. A možnosti tu určitě jsou.

Jednou z příležitostí jsou mikrocertifikované kurzy. To jsou v podstatě samostatné kurzy nebo skupiny kurzů, které si může kdokoli odstudovat bez přímé vazby na studijní program. Na konci získá mikrocertifikát, což je doklad, který má celoevropské uplatnění. Otvírá se tím možnost, aby si studenti volili kurzy i z jiných oblastí vzdělávání, z jiných oborů, z jiných fakult. Díky tomu, že na univerzitě pěstujeme a rozvíjíme tak široké spektrum oborů, můžeme sestavit pestrou nabídku dalšího vzdělávání v rámci mikrocertifikovaných kurzů. A to nejen našim studentům, ale také komerčně – veřejnosti, našim absolventům nebo lidem z praxe, kteří zjistili, že jim chybí nějaká konkrétní odbornost.

A potom existuje i možnost sdružených studijních programů. Zatím se tento koncept v České republice s jistými obtížemi uplatňuje na filozofických a pedagogických fakultách, ale možná bychom na univerzitě naší velikosti mohli začít přemýšlet, jestli bychom nedokázali nabídnout našim uchazečům o studium možnost studovat jeden obor jako hlavní (maior) a k němu si vybrat vedlejší (minor) třeba z jiné fakulty. Studovali by strojírenství jako maior a k němu by si vzali třeba informatiku nebo podnikovou ekonomiku jako minor, protože jim připadá, že to bude užitečná kombinace.

To dává určitě smysl. Nedávno jsme na T-UNI přinesli rozhovor s mladou vědkyní Markétou Klíčovou, která bádá v oblasti nanotechnologií použitelných ve zdravotnictví. Absolvovala technické studium až do doktorského stupně a nyní si dodělává ekonomické vzdělání, protože rozjíždí start-up a chce mít pevný teoretický základ v oblasti businessu.

Markétě Klíčové obrovsky fandím a držím pěsti. Je úžasná a nesmírně inspirativní! Technická univerzita v Liberci vychovává skvělé, úspěšné zaměstnance, ale jen relativně málo podnikatelů. Jenže pro region je významnější přinášet mu podnikatele, protože podnikatelé nesou vyšší přidanou hodnotu. Oni budou zaměstnavateli v regionu. A to je jedna z klíčových úloh naší univerzity.

Podnikavost podporujeme v rámci Student Business Clubu a prostřednictvím TUC TUL. Snažíme se o to ve spolupráci s Lipo.ink. Náš kraj ale potřebuje, abychom tyto snahy víc systematizovali a nabídli našim zaměstnancům i studentům podporu během celého životního cyklu podnikání: od zárodku prvotního nápadu až do fáze, kdy, řekněme, opustí Liberecký podnikatelský inkubátor a stanou se z nich vyspělí podnikatelé a zaměstnavatelé. Je na tom určitě potřeba spolupracovat s Libereckým krajem i statutárním městem Liberec a přenášet tyto nápady a podněty i do jejich rozvojových strategií.

Současně se ale nabízí naši úspěšní absolventi a podnikatelé v regionu. S mnoha z nich se znám a s některými jsme už mluvili o tom, že bychom jim rádi zprostředkovali kontakt s našimi studenty, prostor podělit se o největší úspěchy jejich podnikatelských kariér, ale i o největší fuck-upy jejich životů.

Máme tedy disproporci v tom, na čem bádáme a co pak skutečně firmy nebo lidé mohou v praxi použít?

Některé výsledky se nám podařilo dostat na trh a do společnosti, typicky nanomateriály a technologii zvlákňování. V poslední době pak třeba Saláty na střeše, Glassiteca nebo právě start-up Markéty Klíčové. Výsledky našeho výzkumu mají vysokou společenskou relevanci a v mnoha oborech rozvíjíme a rozšiřujeme lidské poznání. Nemusíme nutně hned všechno, co vybádáme, prodat a zkomercializovat. Stejně důležité je, aby nám naše výstupy pomohly třeba v regionálním rozvoji, aby zlepšovaly kvalitu života a přinášely užitek společnosti.

A tím se vracíme k tomu, že vnímáme často naše obory příliš izolovaně. Nepropojujeme je dostatečně ani ve vzdělávání, ani ve vědě a výzkumu. Pojďme stavět mezioborové týmy studentů, výzkumníků i akademiků a pojďme hledat průniky mezi našimi studijními programy. Párkrát už jsme si to zkusili a mělo to skvělou odezvu. Úžasný a dlouhodobě fungující projekt tohoto typu je studentská formule. Ale i v projektu Skill2Scale jsme spojili informatiky, ekonomy a zdravotníky, aby společně řešili reálné výzvy ve zdravotnictví. Ideathony a hackathony jsou akce, kterých bych na univerzitě rád viděl víc. Jsme členy evropských konsorcií a od loňska asociace RUN-EU, kde i tohle téma rezonuje velmi dobře.

Máte nějaký recept, jak zvýšit zájem o technické vzdělávání?

Technické vzdělání má pověst větší náročnosti, na druhou stranu po absolventech je obrovská poptávka a jsou královsky zaplacení. Malá atraktivita technického vzdělávání nezačíná rozhodně na vysoké škole, tam spíš celý problém kulminuje. Svůj původ má na základní, a dokonce možná už i v mateřské škole. Je potřeba změnit náhled dětí a mladých lidí na to, k čemu jim je matematika, fyzika, chemie, a zamyslet se, jestli by nestálo za to přivést je na univerzitu už během jejich střední nebo spíš základní školy. Máme Dětskou univerzitu, která na tom velmi úspěšně pracuje. Plánuji ji dlouhodobě podporovat a rozvíjet a chtěl bych vidět týmy z Libereckého kraje například na českých a evropských robosoutěžích.

Druhá věc, kterou můžeme udělat, je vychovávat skvělé mladé učitele, kteří dokážou další generace dětí pro technické obory nadchnout. Měnit pohled mladých lidí a vlastně celé laické společnosti na technické obory je běh na dlouhou trať. Ale přitom má pro naši ekonomiku zcela klíčový význam.

A pomůže to? Demografická křivka není moc příznivá; kde budeme brát studentky a studenty v následujících letech a desetiletích?

Demografická křivka mluví jasně. Teď nás čeká mírný nárůst, pak dekáda stagnace a pak začne počet mladých lidí v Česku rychle klesat. Jedno z řešení pro univerzitu, ale také pro náš kraj a pro naše národní hospodářství, je získat víc zahraničních talentů. Nejde tady jen o studenty, jednou z nich vyrostou podnikatelé, pracovní a ekonomická síla, která bude jinak v regionech citelně chybět.

Musíme univerzitu připravit na to, aby dokázala vzdělávat víc zahraničních studentů. Slibně vidím naši spolupráci s Indií, kde má Technická univerzita v Liberci velmi dobrý zvuk. Víc bych se chtěl zaměřit také na Latinskou Ameriku. Myslím si, že v Indii, Latinské Americe a v některých postsovětských republikách máme nyní díky změnám v geopolitické situaci velkou příležitost. Zatím jim přináší vzdělání v Evropě a vědecko-výzkumná spolupráce s evropskými partnery nezanedbatelnou komparativní výhodu. Jsme atraktivní i pro špičkové indické nebo latinskoamerické univerzity a máme jim rozhodně co nabídnout.

V předvolebním programu kladete velký důraz na budování vztahů mezi fakultou a studenty. Proč je to tak zásadní?

Je to otázka důvěry, o které jsme už mluvili. Pokud studenti mají k fakultě dobrý vztah a pokud se fakultě podaří vybudovat v nich důvěru, pocit férového a předvídatelného zacházení, vědomí, že jim někdo věnuje pozornost a že studium na Technické univerzitě v Liberci dává smysl, dosáhneme tím lepšího klimatu, silnější motivovanosti a také vyšší studijní úspěšnosti. To je jeden důvod. Ale ne jediný. Dobrý vztah se studenty vnímám také jako prevenci celé řady patologických problémů. Pokud nepanuje důvěra mezi studentem a fakultou, vytváří se tím podmínky pro skryté bujení nejrůznějších neduhů. Když panuje důvěra mezi studentem a fakultou, zpravidla se dozvíme daleko dříve, že něco není v pořádku. Vztah fakulty a studenta je vztah jako každý jiný. Je potřeba o něj pečovat, pokud chceme, aby byl kvalitní, a je potřeba ho budovat na vzájemné důvěře.

Stejně to ale funguje mezi univerzitou a jejími zaměstnanci. I jim je třeba více naslouchat. I o jejich důvěru je nutné usilovat. Jsem přesvědčený, že když dáte lidem důvěru a dáte jim příležitost, zjistíte, že můžeme jako univerzita fungovat v kvalitativně úplně jiných parametrech.

Je to téma propírané na každé akademické obci - můžeme nějak uspokojivě řešit parkování na univerzitě?

Vnímám to jako palčivý problém. Ale bylo by bláhové si myslet, že jsme schopni pro všechna auta zajistit parkovací místa. Tam, kde bydlíte, tam, kde pracujete, tam, kam jezdíte nakupovat, kam se jezdíte bavit. To prostě není možné. Nedostatek parkovacích míst je zjevný důsledek toho, jak dobře se jako společnost máme.

K problému nedostatku parkovacích míst v kampusu Technické univerzity v Liberci je dobré přistoupit s jasnou koncepcí. V tom bych chtěl navázat na kroky předchozího pana rektora. Je potřeba, abychom využili parkovací kapacity v kampusu a přilehlého okolí co nejefektivněji. Chci pěšinu pod budovou L, tak zvanou kančí stezku, změnit na celoročně bezpečnou a spolehlivou spojkou mezi Fibichovou a Bendlovou ulicí. Tím napojíme kampus nejen na parkovací kapacity Fibichovy ulice, ale také na nejbližší zastávku tramvaje. Dalším krokem by mělo být zlepšení dopravního spojení kolejí s kampusem. To znamená spolu s městem přemýšlet o tom, jestli by nemohl jízdní řád během semestru v exponovaných časech zajišťovat vyšší kapacitu pohodlné dopravy z kolejí do kampusu a zpátky. Možná by se dalo uvažovat i o kyvadlové dopravě. Po podzimních volbách budeme muset znovu otevřít s městem jednání o některých pozemcích v kampusu a na kolejích. A pak jsou tady samozřejmě další možnosti: Podněcovat u našich studentů i zaměstnanců zdravý životní styl, využívat sdílených kol apod.

Na závěr se pojďme podívat na Aleše Kocourka bez ohledu na tituly a funkce. Řekněte nám něco blíže o sobě.

Chodím rád pěšky a není to jen proto, že nevlastním řidičské oprávnění.

Má to nějaký konkrétní důvod, je to třeba rodinná tradice?

Má to osobní anamnézu: Od malička nosím brýle. Měl jsem oční vadu, kterou mi tehdejší úroveň medicíny vyřešila operativně tak, že jsem ztratil prostorové vidění, zjednodušeně řečeno. To znamená, že špatně odhaduji hloubku. Je to také jeden z důvodů, proč mi nejdou žádné míčové hry. Aspoň ne ty, při kterých míč letí na vás. Druhý důvod je, že v rodině nemá automobilismus tradici. Nikdy jsme auto neměli, takže mi nechybělo a nevnímám jsem to nikdy jako nějaký deficit. Jsem navíc rodákem z Liberce, celý život žiju v Liberci, u botanické zahrady, v nejkrásnější části města a mám to pěšky deset minut do práce. Kdo může říct, že to má celý život do práce deset minut pěšky. A letos v listopadu to bude 20 let, co pracuji na Technické univerzitě v Liberci.

A když jsme u čísla 20, tak prozradím, že 20. ledna máte narozeniny a letos vám na to datum vyšel dárek, který nevymyslíte [rozhovor jsme dělali 19. ledna, pozn. red.].

Ano, zítra mám narozeniny a jedu na Hrad převzít jmenovací dekret. Doma mi říkají, že tenhle dárek asi letos nikdo nepřebije.

Co vám těch skoro 20 let práce na univerzitě přináší, proč jste s ní spojil svou kariéru?

Mě práce se studenty a výuka přináší radost a velikou naději, dodávají mi obrovskou energii a také optimismus do života. Pro mě je to zaměstnání snů. Každý rok vám přichází do výuky nová, jiná, ale vždycky skvělá generace mladých lidí a vaším úkolem je nadchnout je pro to, co jim přednášíte. Cítím, že tak je to správně. Byli to studenti vysokých škol, kdo nám tady klíči vyzvonili svobodu a demokracii. Změny, nápady, podněty a inspiraci přináší mladí lidé. Pojdme se jich zeptat, pojdme s nimi diskutovat... A to už jsme zase zpátky u budování vztahu mezi univerzitou a studenty.

Ještě zpět k vašim zájmům. Chodíte rád do posilovny, to na univerzitě už také víme, něco dalšího vás baví a zajímá?

Ano, vybíjím se fyzicky v posilovně, protože mě to psychicky dobíjí. A miluju cestování a ochutnávání exotických kuchyní. A miluju knížky, ale už bych skoro lhal, kdybych řekl, že čtu beletrii. Na tu už mi poslední dobou nezbývá moc času.

To se v následujících čtyřech osmi letech pravděpodobně nezlepší. Je něco na závěr rozhovoru, na co jsem se nezeptal a mělo by od vás zaznít, chcete jako nastupující rektor něco akademické obci třeba vzkázat?

Říkávám studentům během promoci, že jsme skutečnými šťastlivci mezi všemi lidmi. Narodili jsme se do úžasné doby, do překrásného koutu země a máme se skvěle. A čekají nás skvělé časy. Myslet si, že všechno dopadne špatně, je nesmysl. Lezli bychom stále po stromech a žili v jeskyních, kdyby vždycky všechno dopadlo špatně. Vždycky všechno nakonec dobře dopadne. Zvlášť, když k tomu každý přispějeme.

Děkuji za rozhovor a přeji hodně zdaru v nové funkci.

Radek Pírk

<https://tuni.tul.cz/a/rozhovor-s-rektorem-alesem-kocourkem-166359.html>